

WOJEWODA ŁÓDZKI

Łódź, 3 sierpnia 2021 r.

ZRPS-IV.431.1.2021

Pan

Przemysław Konrad Staniszewski

Prezydent Miasta Zgierza

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224)¹ oraz art. 175 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305)² od 10 maja 2021 r. do 12 maja 2021 r. została przeprowadzona kontrola sposobu wykorzystania dotacji przez Gminę Miasto Zgierz, przyznanych w 2020 roku na usunięcie skutków zdarzenia noszącego znamiona klęski żywiołowej.

Czynności kontrolne przeprowadził zespół kontrolerów w składzie:

- a) Beata Sowińska – główny specjalista w Oddziale Wsparcia i Integracji w Wydziale Rodziny i Polityki Społecznej³ Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, pełniąca funkcję kierownika zespołu kontrolerów,
- b) Joanna Wierzbicka – p.o. kierownika Oddziału Wsparcia i Integracji w Wydziale Rodziny i Polityki Społecznej⁴ Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, członek zespołu kontrolerów,
- c) Tomasz Widuliński – inspektor w Oddziale Wsparcia i Integracji w Wydziale Rodziny i Polityki Społecznej⁵ Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, członek zespołu kontrolerów

1 zwana dalej ustawą o kontroli w administracji rządowej

2 zwana dalej ustawą o finansach publicznych

3 do dnia 31 maja 2021 Wydział Zdrowia Rodziny i Polityki Społecznej, a od dnia 1 czerwca 2021 r. Wydział

Rodziny i Polityki Społecznej – zarządzenie Wojewody Łódzkiego Nr 134/2021 z dnia 28 maja 2021 r.

4 patrz przypis 3

5 patrz przypis 3

na podstawie upoważnień Nr 20/2021 z dnia 7 maja 2021 r., wydanych przez Pana Piotra Pietrzaka – Dyrektora Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej⁶, działającego z upoważnienia Wojewody Łódzkiego.

W okresie objętym kontrolą Prezydentem Miasta Zgierza był Pan Przemysław Konrad Staniszewski⁷.

W toku kontroli wyjaśnień udzielała Ewa Lesiak dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Pani Renata Wolska kierownik działu pomocy środowiskowej i Pani Dorota Rogut – Kaproń Główny Księgowy⁸ w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Zgierzu⁹:

Celem kontroli była ocena sposobu wykorzystania przez Gminę Miasto Zgierz dotacji przyznanej w 2020 r. na usunięcie skutków zdarzenia noszącego znamiona klęski żywiołowej.

W trakcie kontroli ocenie poddano następujące zagadnienia:

- 1) sposób udzielenia przez Gminę Miasto Zgierz pomocy w formie zasiłków celowych w kwocie do 6 tys. zł. przeznaczonych na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin lub osób samotnie gospodarujących, poszkodowanych w wyniku zdarzenia noszącego znamiona klęski żywiołowej z 18 czerwca 2020 r.,
- 2) sposób, w jaki Gmina Miasto Zgierz nadzorowała wydawanie środków finansowych pozyskanych w 2020 roku z rezerwy celowej budżetu państwa na usuwanie skutków zdarzenia klęskowego z 18 czerwca 2020 r.,
- 3) prawidłowość wydatkowania środków pochodzących z dotacji celowej zgodnie z zapisami art. 175 ust. 2 ustawy o finansach publicznych,
- 4) prawidłowość sporządzenia sprawozdań z realizacji zadania przekazanych Wojewodzie Łódzkiemu 28 lipca 2020 r.¹⁰ i 29 kwietnia 2021 r.¹¹

Kontrolę przeprowadzono weryfikując całość dokumentacji dotyczącej spraw z ww. zakresu.

Funkcjonowanie jednostki we wszystkich obszarach zakreślonych celem kontroli należy ocenić pozytywnie z uchybieniami.

6 do dnia 31 maja 2021 Wydział Zdrowia Rodziny i Polityki Społecznej, a od dnia 1 czerwca 2021 r. Wydział Rodziny i Polityki Społecznej – zarządzenie Wojewody Łódzkiego Nr 134/2021 z dnia 28 maja 2021 r.

7 rozdział 47 Obwieszczenia Komisarza Wyborczego w Łodzi z dnia 5 listopada 2018 r. uzupełniającego obwieszczenie z dnia 24 października 2018 r. o wynikach wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast na obszarze województwa łódzkiego (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2018 r. poz. 5735) oraz zaświadczenie Przewodniczącego Miejskiej Komisji Wyborczej w Zgierzu z 5.11.2018 r. oraz wydruk informacji dostępnej w BIP Urzędu Miasta Zgierza- <https://bip.zgierz.pl/?a=149> i <https://bip.zgierz.pl/?c=238> – akta kontroli str. 245-247 .

8 akta kontroli str. 242-244,

9 zwany dalej MOPS w Zgierzu,

10 pismo Prezydenta Miasta Zgierza z 28.07.2020 r. nr BZK.5520.10.2020 - akta kontroli str. 37 – 39,

11 pismo Prezydenta Miasta Zgierza z 27.04.2021 r. nr BZK.5520.2.2021 - akta kontroli str. 40 – 43,

Ustalenia kontroli:

1. Postępowanie Gminy Miasto Zgierz¹² w sprawach udzielenia pomocy osobom poszkodowanym w wyniku zdarzenia noszącego znamiona klęski żywiołowej z 18 czerwca 2020 r. w formie zasiłku celowego do 6 tys. zł., przeznaczzonego na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych

W 2020 r. Gmina uzyskała z rezerwy celowej budżetu państwa kwotę 48 000 zł (słownie: czterdzieści osiem tysięcy złotych), przeznaczoną na wypłatę zasiłków celowych z pomocy społecznej w wysokości do 6 tys. zł dla wskazanych przez Gminę 9 gospodarstw domowych, poszkodowanych w wyniku zdarzenia noszącego znamiona klęski żywiołowej z 18 czerwca 2020 r.¹³

Gmina, wydając przyznane jej ww. środki finansowe, była zobowiązana do przestrzegania przepisów ustawy o pomocy społecznej¹⁴ oraz pomocniczo wytycznych Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji¹⁵.

Analizując w toku kontroli prawidłowość wydatkowania ww. dotacji, stwierdzono, że ww. środki finansowe przeznaczono dla mieszkańców Gminy poszkodowanych w wyniku nawałnicy z 18 czerwca 2020 r. Pomocy udzielono tym rodzinom i osobom, które poniosły straty w budynkach mieszkalnych i w podstawowym wyposażeniu gospodarstw domowych oraz znalazły się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej i materialnej. W 8 na 9 przypadków pomocy udzielono osobom wymienionym w wykazie stanowiącym załącznik do wniosku Gminy o udzielenie pomocy z rezerwy celowej budżetu państwa na 2020 r.¹⁶. W toku czynności kontrolnych ustalono bowiem na podstawie okazanej dokumentacji, że w 1 przypadku Gmina,

12 zwana dalej Gminą

13 kopia akt sprawy ZRPS-IV.6333.13.2020 oraz decyzja Ministra Finansów z dnia 21.07.2020 r. nr MF/FS4.4143.3.311.2020.MF.3053 oraz ,decyzja Wojewody Łódzkiego z 21.07.2020 FB-I.3111.3.139.2020.

14 ustawa z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.) zwana dalej ustawą pomocy społecznej

15 „Zasady udzielania, ze środków rezerwy celowej budżetu państwa na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, pomocy finansowej w formie zasiłków celowych, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej, dla rodzin lub osób samotnie gospodarujących, poszkodowanych w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej” - pismo Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24.06.2016 r. nr DOLiZK-IV-775-1/2016,

16 Wniosek Gminy który wpłynął do ŁUW w Łodzi 7.07.2020 r. wraz z korektą z 13 lipca 2020 r. - akta kontroli

we wniosku o udzielenie pomocy, błędnie podała imię osoby poszkodowanej (pozostałe dane osobowe poszkodowanej były prawidłowe). Gmina potwierdziła ten błąd w składanych wyjaśnieniach¹⁷. Dlatego nie zakwestionowano faktu przyznania tej pomocy poszkodowanej, uznając ww. błąd jako pomyłkę pisarską. Niemniej jednak należy zauważyć, że Gmina nie zachowała należytej staranności przy sporządzaniu wniosku o przyznanie pomocy finansowej. Takie działanie Gminy należy uznać za uchybienie.

We wszystkich weryfikowanych sprawach osoby poszkodowane złożyły wniosek o udzielenie pomocy. Podstawą do określenia wielkości wnioskowanej pomocy był protokół oszacowania strat sporządzony przez Gminną Komisję¹⁸ oraz rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzony przez MOPS w Zgierzu.

Analiza złożonych wniosków o udzielenie pomocy oraz wywiadów środowiskowych wskazuje, że przy określeniu wysokości udzielonej pomocy brano pod uwagę:

- możliwość funkcjonowania poszkodowanych we własnym mieszkaniu,
- pilne prace remontowe i zakup materiałów budowlanych, które poszkodowani powinni pilnie wykonać lub móc zaspokajać niezbędne potrzeby życiowe w miejscu zamieszkania,
- rzeczywiste szkody w gospodarstwach domowych.

Skala zniszczeń oraz sytuacja rodzinna i zdrowotna poszkodowanych nie uzasadniała, aby przy ustalaniu uprawnień do zasiłku celowego brać pod uwagę:

- możliwość podjęcia lub kontynuowania nauki przez dzieci z poszkodowanych rodzin,
- możliwość zapewnienia opieki medycznej lub zakupu leków dla poszkodowanych, w tym nie objętych ubezpieczeniem zdrowotnym.

We wszystkich weryfikowanych sprawach podstawą przyznania pomocy były decyzje administracyjne wydane przez Prezydenta Miasta Zgierza na podstawie art. 40 ust.2 i ust.3 ustawy o pomocy społecznej¹⁹. Z sentencji ww. decyzji wynika, że we wszystkich przypadkach pomoc w formie zasiłku celowego do 6 tys. zł była przeznaczona cyt. „na pokrycie wydatków powstałych w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej”. Decyzjom tym nadano rygor natychmiastowej wykonalności, zgodnie z zasadami wymienionymi w art. 108 Kpa²⁰.

W toku kontroli nie stwierdzono naruszenia przepisów ustawy o pomocy społecznej oraz wytycznych Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

17 akta kontroli str. 58-65, str. 222-225,

18 Zarządzenie Nr 208/VIII/2020 Prezydenta Miasta Zgierza z 26.06.2020 r. w sprawie powołania Komisji do spraw szacowania strat powstałych w wyniku nawałnicy jaka przeszła przez teren Gminy Miasto Zgierz – akta kontroli str. 48 - 51,

19 Akta kontroli str. 171,

20 Ustawa z dnia 14.06.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735)

Wypłata ww. zasiłków celowych nastąpiła 28 lipca 2020 r. w kwotach i terminach wynikających z wydanych decyzji²¹.

W toku czynności kontrolnych nie stwierdzono, aby poszkodowani wydatkowali przyznane im środki niezgodnie z przeznaczeniem²². Poszkodowani, w zależności od swoich indywidualnych potrzeb, przeznaczali otrzymane zasiłki na przeprowadzenie drobnych remontów uszkodzonych budynków mieszkalnych takich jak: zakup niezbędnych materiałów i usług remontowych, a także na zakup zniszczonych sprzętów AGD, mebli i wyposażenia mieszkań²³.

2. Nadzór Gminy Miasto Zgierz nad wydatkowaniem środków finansowych pozyskanych w 2020 r. z budżetu państwa na usuwanie skutków zdarzenia noszącego znamiona klęski żywiołowej z 18 czerwca 2020 r.

Z ustaleń dokonanych w toku kontroli wynika, że MOPS w Zgierzu monitorował wydatkowanie przez poszkodowanych środków finansowych przyznanych w formie ww. zasiłków celowych. W decyzjach o przyznaniu ww. zasiłków celowych zobowiązano poszkodowanych do przedstawienia rachunków i faktur potwierdzających poniesienie wydatków związanych z usuwaniem szkód powstałych w wyniku ww. zdarzenia. Poszkodowanych pouczono również, że w przypadku nie rozliczenia poniesionych wydatków lub przeznaczenia pomocy na wydatki niezwiązane z usuwaniem szkód, nastąpi zwrot środków na podstawie ustawy o pomocy społecznej.

Notatki służbowe znajdujące się w okazanej kontrolującym dokumentacji potwierdzają, że po przekazaniu poszkodowanym wypłaty zasiłków celowych, pracownicy socjalni MOPS pozostawali z tymi osobami w stałym kontakcie i monitorowali przebieg usuwania szkód.²⁴

Nie mniej jednak, w ocenie kontrolujących sposób, w jaki gmina monitorowała wydatkowanie przyznanych środków budzi zastrzeżenia:

1. Gmina nie wyznaczyła poszkodowanym ostatecznego terminu rozliczenia poniesionych wydatków. W tej sytuacji żaden z poszkodowanych nie rozliczył się niezwłocznie z poniesionych wydatków. W trzech przypadkach rozliczenia te zakończyły się dopiero w trakcie trwania kontroli, mimo iż rodzaj szkód, cel przyznanego zasiłku (do 6 tys. zł na zaspokojenie podstawowych potrzeb

21 Lista wypłat – akta kontroli str.172-173 oraz wydruk zestawienia obrotów na rachunku bankowym – akta kontroli str.176,

22 akta kontroli str. 58-168, str.220-231, str.232-236,

23 Akta kontroli str.237-239,

24 Akta sprawy str. 74-78, str.151, str.154

bytowych) oraz sytuacja epidemiczna nie uzasadniały tak długiej zwłoki w rozliczeniach²⁵.

2. Gmina nie analizowała wnikliwie dokumentów przyjmowanych do rozliczenia i nie prowadziła postępowań wyjaśniających w tym zakresie. W dwóch przypadkach Gmina przyjęła do rozliczenia dokumenty potwierdzające poniesienie przez poszkodowanych wydatków na inne cele niż wynikające z protokołów oszacowania strat²⁶. W pierwszym przypadku były to zakupy na sprzęt AGD (kuchenka gazowa) oraz kompakt WC²⁷, w drugim przypadku materiały niezbędne do naprawy dachu.²⁸ Niemniej jednak poszkodowani przedstawili faktury, rachunki, umowy, pokwitowania i oświadczenia potwierdzające poniesienie wydatków na usuwanie szkód wymienionych w protokołach oszacowania szkód i w kwotach przekraczających wysokość udzielonej pomocy: pierwsza osoba na kwotę 6 614,17 zł²⁹ (przyznano zasiłek w wysokości 6 000,00 zł), a druga osoba na kwotę 4 154,97 zł³⁰ (przyznano zasiłek w wysokości 4 000,00 zł). Zatem, zdaniem kontrolujących brak jest podstaw, aby zakwestionować wysokość udzielonej pomocy.
3. Gmina nie przestrzegała ustalonych przez siebie zasad rozliczenia przez poszkodowanych poniesionych wydatków i w dwóch przypadkach przyjęła do rozliczenia także umowy, pokwitowania, oświadczenia i paragony³¹. Gmina wyjaśniła, że odstępując od ww. zasad kierowano się szczególną sytuacją rodzinną, życiową i materialną poszkodowanych. Wzięto też pod uwagę rozmiar poniesionych strat oraz fakt, iż było to kolejne zalanie tych posesji.

Z uwagi na fakt, że rozliczenia te dotyczyły zasiłków do 6 tys. zł (na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych, gdzie z zasad określonych przez MSWiA nie wynika obowiązek przedstawienia do rozliczenia faktur i imiennych

25 Zestawienie faktur-akta kontroli str. 237- 239 dot. osób wymienionych w poz. 6,7,8 załącznika do wniosku o udzielenie pomocy – akta kontroli str.24-25,

26 poz. 8 i 9 załącznika do wniosku o udzielenie pomocy – akta kontroli 24-25, akta kontroli 88-120 i akta kontroli 121-158

27 poz. 8 załącznika do wniosku o udzielenie pomocy – akta kontroli str. 25 i str. 128-131

28 Poz.9 załącznika do wniosku o udzielenie pomocy – akta kontroli str.25, str. 110, str. 111, 114, 116,

29 F/0002123/20 z 18 września 2020 – 928,02 zł; FV/5076/123/2020 z 17 września 2020 r.- 336,66 zł; Faktura nr #89195/8023/2020 zł z 12 września 2020 - 230 zł (zaliczono pozycje 6 i 7 faktury); FAV/1817805 z 31 sierpnia 2020 w kwocie 1912,43 zł (nie zaliczono pozycji 1- e kuchni); faktura 04/04/21 z 28 kwietnia 2021 r. na kwotę 1706,04 zł; 03/04/21 z 20 kwietnia 2021 na kwotę 1501,02 zł – akta kontroli str. 126, 127, 128, 129, 30 Faktura 2823/2020/RPS na kwotę 54,97 zł ; rachunek nr 4 z 3 września 2020 na kwotę 1700 zł (zaliczono poz.1) ; umowa kupna sprzedaży zamrażalki i lodówki na kwotę 1700 zł, oraz szafek kuchennych na kwotę 300 zł oraz transport w kwocie 400,00 zł - pokwitowania, oświadczenia – akta kontroli str.112, 113,115, str. 229-230, str. 233-235,

31 poz.6 i poz.9 załącznika do wniosku o udzielenie pomocy akta kontroli str. 24-25, str.80-87, str.112, 113,115, str. 228, str. 229-230, str. 233-235, str. 237-239,

rachunków), a poszkodowani rozliczyli się z przyznanych środków, uznano wyjaśnienia Gminy w tym zakresie za wystarczające.

Niemniej jednak warto zauważyć, że dobrą praktyką jest monitorowanie wydatkowania środków przyznanych poszkodowanym w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej, gdyż wydatki pochodzące ze środków publicznych winny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny. Działanie Gminy w tym zakresie należy uznać za uchybienie.

3. Prawdliwość wydatkowania środków pochodzących z dotacji celowej zgodnie z zapisami art. 175 ust. 2 ustawy o finansach publicznych

W wykonaniu decyzji Ministra Finansów z 21 lipca 2020 r. nr MF/FS4.4143.3.311.2020.MF.3053 oraz decyzji Wojewody Łódzkiego z 21 lipca 2020 r. nr FB I.3111.3.139.2020 w sprawie zmian w budżecie państwa na 2020 rok, część 85/10 - województwo łódzkie, Prezydent Miasta Zgierza dokonał zmiany budżetu i zmian w budżecie Miasta Zgierza na rok 2020 w zakresie zadań własnych oraz zadań z zakresu administracji rządowej zleconej miastu³², odpowiednio zwiększając plan dochodów³³ oraz wydatków³⁴ budżetu Gminy. Ostatecznie plan dochodów (po zmianach) w dziale 852 rozdziale 85278 § 2010 zwiększono o kwotę 48 000 i ustalono na kwotę 66 488,00 zł. Natomiast plan wydatków (po zmianach) został ustalony na kwotę 66 488,00 zł. Wykonanie wydatków (po zmianach) na realizację zadania w 2020 roku objętego dotacją w dziale 852 rozdziale 85278 § 2010 wyniosło kwotę 48 000 zł czyli 100 % planu wydatków.

Środki finansowe z dotacji z rezerwy celowej budżetu państwa na 2020 r. zostały wydane w terminie³⁵.

W toku kontroli stwierdzono, że kwotę 48 000 zł (słownie: czterdzieści osiem tysięcy) wydatkowano zgodnie z planowanym przeznaczeniem i wykorzystano w całości na usuwanie skutków zdarzenia klęskowego z 18 czerwca 2020 r.

Dokumentacja okazana kontrolującym wskazuje, że szkody w budynkach mieszkalnych spowodowane ww. zdarzeniem zostały przez poszkodowanych wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem. Poszkodowani, w zależności od swoich indywidualnych potrzeb, przeznaczyci otrzymane zasiłki na przeprowadzenie drobnych remontów uszkodzonych

32 zarządzenie Prezydenta Miasta Zgierza z 28.07.2020 r. nr 253/VIII/2020 – akta kontroli str.52-57

33 zadania zlecone

34 zadania zlecone

35 patrz przypis 21

budynków mieszkalnych takich jak: zakup niezbędnych materiałów i usług remontowych, a także na zakup zniszczonych sprzętów AGD, mebli i wyposażenia mieszkań³⁶.

W toku kontroli nie stwierdzono podstaw do żądania zwrotu udzielonej dotacji na zasadach określonych w art. 168 ust. 6 i w art. 169 ust. 1 - 5 ustawy o finansach publicznych.

5. Prawdliwość sporządzenia sprawozdań z realizacji zadania, przekazanych Wojewodzie Łódzkiemu w dniu 28 lipca 2020 r.³⁷ i 29 kwietnia 2021 r.³⁸

W toku kontroli stwierdzono, że informacje przekazane przez Gminę Wojewodzie Łódzkiemu w formie sprawozdań zostały sporządzone prawidłowo, zgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy. W toku czynności kontrolnych ustalono również, na podstawie okazanej dokumentacji, że w 1 przypadku Gmina, we wniosku o udzielenie pomocy³⁹, błędnie podała imię osoby poszkodowanej. Błąd ten nie został skorygowany. W przekazanych informacjach o realizacji zadania imię poszkodowanej osoby podano prawidłowo.

Jednostka kontrolowana otrzymała projekt wystąpienia pokontrolnego w dniu 8 lipca 2021 r.

W terminie 7 dni roboczych od dnia otrzymania projektu, kierownik jednostki kontrolowanej nie zgłosił umotywowanych, pisemnych zastrzeżeń wobec ww. projektu.

W celu prawidłowej realizacji zagadnień objętych kontrolą, zaleca się pełne wykorzystanie ustaleń zawartych w wystąpieniu pokontrolnym oraz podjęcie skutecznych działań dążących do:

- 1) zachowania należytej staranności przy sporządzaniu wniosku o przyznanie pomocy finansowej z rezerwy celowej budżetu państwa,
- 2) monitorowania wydatkowania środków przyznanych poszkodowanym w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej.

O sposobie wykorzystania uwag i wniosków zawartych w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym, a także podjętych działaniach lub przyczynach nie podjęcia działań należy powiadomić Wojewodę Łódzkiego w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

36 akta kontroli str.237-239,

37 patrz przypis 10

38 patrz przypis 11

39 Patrz przypis 16

Jednocześnie informuję, że stosownie do zapisów art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej⁴⁰ od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. WOJEWODY ŁÓDZKIEGO

Piotr Pietrzak
**Dyrektor Wydziału Rodziny i Polityki
Społecznej**

⁴⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 224